

Celek a souvislosti / Souvislosti a celkovost

To, že můžeme mluvit o souvislostech, ještě neznamená, že vše, co nějak spolu souvisí, už eo ipso vytváří nějaký „celek“. Musíme totiž rozlišovat mezi souvislostmi, které jsou pro celek vskutku nutné, ba zakládající, celek tvořící, a souvislostmi, které jsou jen vnější a tedy jen zvenčí konstatovatelné, měřitelné atd., ale pro skutečný celek, skutečnou celkovost nemají zakládající význam. To tedy za prvé; ale pak tu je třeba ještě dalšího rozlišení, které už není tak jednoduché, dokonce ani v podobě pouhé schematičnosti: jsou totiž na jedné straně souvislosti, které drží určitý celek pohromadě, tj. jimiž je zakládána a udržována jeho integrita, a jiné souvislosti, které mají spíše charakter nesouvislostí, ovšem nikoli jen formálních, nýbrž „reálných“, skutečných nesouvislostí, eventuelně přetržitostí. Celek se totiž nezakládá a neudržuje pouze souvislostmi (vztahy), které jej sjednocují, ale také souvislostmi resp. nesouvislostmi, přetržitostmi, tedy vztahy, které jej vydělují, oddělují od jiných celků, vůbec od okolí, od ostatního „světa“, a jimiž udržuje sám sebe sebou samým, tedy svou svébytnost (lépe než totožnost, „identitu“, která sugeruje neměnnost). Musíme tedy uvažovat o vztazích či souvislostech nejen spojujících, ale také o vztazích či souvislostech dělících, oddělujících, zajišťujících odstup, distanci, jakési meze či hranice, bez nichž by celek nikdy nebyl celkem.

(Písek, 101130-2.)